

Τσιφλικάς του Τέκελι

ΑΧΜΕΤ ΧΑΜΔΗ ΜΠΕΗΣ

Γράφει ο Αλέκος Αποστόλου

Μια σύντομη αναφορά στην προσωπικότητα και το έργο του πάμπλουτου Τούρκου τσιφλικά του Τέκελι σημερινή «Σίνδο» ξεσηκώνει σήμερα τις μνήμες μας για την ιστορία του τόπου που εμείς ζήσαμε και μεγαλώσαμε και αγαπήσαμε.

Για τον πάμπλουτο Χαμδή Μπέη βρίσκουμε αρκετές περιγραφές και στοιχεία σε παλιές εφημερίδες της εποχής μια και σχετικά στοιχεία από τα αρχεία του δήμου Θεσσαλονίκης καταστράφηκαν στη μεγάλη πυρκαγιά του 1917.

Οι ιστορικοί της πόλης τον αναφέρουν ως το μόνο εκλεγμένο κτηματία δήμαρχο της πόλης το 1890. Ήταν από τους λίγους πάμπλουτους κτηματίες που επηρέασε την πολιτική κατάσταση στη Μακεδονία.

Είχε καλές σχέσεις με την Υψηλή Πύλη του Σουλτάνου στην Κωνσταντινούπολη παίρνοντας με το νόμο προνόμια και δημιουργώντας εταιρείες που αυτός ήθελε.

Ήταν Ντονμές (ηλ. εξισλαμισμένος εβραίος) με ήθη, έθιμα και νοοτροπία τούρκου.

Η μόνιμη κατοικία του ήταν στην ανατολική πλευρά της πόλης.

Χάρη της προσωπικότητάς του υπήρχε οδός Χαμδή Μπέη (κάθετη με τη σημερινή Εθν. Αμύνης) στη Θεσσαλονίκη που αποδεικνύει την κοινωνική και επαγγελματική του αναγνώριση, έχοντας συγχρόνως και τον τιμητικό τίτλο του «Μπέη».

Η προσφορά του στα κοινά της Θεσσαλονίκης ήταν μεγάλη. Το 1895 γενικός διευθυντής της διεύθυνσης Βιομηχανίας. Το 1879 – 1890 είναι μέλος του Νομαρχιακού Συμβουλίου..

Στη συνέχεια κατά τη θητεία του σα δήμαρχος πήρε το όνομά του ο Λευκός Πύργος που το διατηρεί μέχρι σήμερα (βάφτηκε λευκός από ένα κατάδικο και από τότε άλλαξε η ονομασία «κόκκινος πύργος» ή «πύργος του αίματος» που του είχαν δώσει οι κάτοικοι της πόλης εξαιτίας των βασανιστηρίων και θανάτων των ελλήνων που φυλακίζονταν εκεί).

Είχε στην κατοχή του ξενοδοχείο στην πλατεία Κατούνη, είχε ενεχυροδανειστήριο και παράλληλα δραστηριοποιήθηκε και σαν κτηματομεσίτης, αγοράζοντας κτήματα έξω από την πόλη που με την επέκτασή της τα πουλούσε σε υψηλές τιμές. Αρκετά από αυτά τοποθετούνται στη σημερινή περιοχή Αλλατίνη. Μαλιστα το ακρωτήριο Καραμπουρνού ονομαζόταν

ακρωτήριο Χαμδή Μπέη. Ένα του οικόπεδο το πουλά στην εκκλησία που με τη δωρεά του Παπάφη αργότερα το 1886 χτίστηκε το Παπάφειο ίδρυμα που λειτούργησε το 1903.

Έργα του που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στη μετέπειτα εξέλιξη της πόλης για τα επόμενα εκατό χρόνια ήταν:

- Η ίδρυση το 1893 της πρώτης εταιρείας των ιππήλατων τραμ της Θεσσαλονίκης, γίνεται με νόμο από το Σουλτάνο σε συνεργασία με Βέλγους κεφαλαιούχους, που το συνολικό μήκος των γραμμών θα έφτανε τα 10 χιλιόμετρα.
- Δημιουργεί εταιρεία ύδρευσης για την πόλη της Θεσσαλονίκης. Πάλι σε συνεργασία με Βέλγους κάνουν τις εγκαταστάσεις παίρνοντας νερό από τις πηγές του Γαλλικού ποταμού στο Καλοχώρι.
- Αντικαθιστά το φωτισμό στους δρόμους βάζοντας φανούς και καταργώντας τα λυχνάρια που υπήρχαν μέχρι τότε.
- Δημιουργεί σφαγεία με σύγχρονες εγκαταστάσεις της εποχής.
- Δημόσια λουτρά στο Μπέκτσιναρ (Περιοχή ΦΙΞ)

Κατά την είσοδο του ελληνικού στρατού στο Τέκελι (σύμφωνα με στοιχεία από τον ιστορικό Αλεξ. Ζάννα που έγραψε στο ημερολόγιό του) οι στρατιώτες κατέστρεψαν τα πιάνο και ό,τι υπήρχε μέσα στο κονάκι, γνωρίζοντας έτσι σε μας με αυτή την καταγραφή την πολυτέλεια που υπήρχε σε αυτό το κτίριο και που το χρησιμοποιούσε ο Μπέης για γλέντια με φίλους του όταν ερχόταν για κυνήγι στον κάμπο του Τέκελι.

Οι σχέσεις του με τους κατοίκους του Τέκελι ήταν άριστες. Τους είχε παραχωρήσει προνόμια και γη.

Στο κτήμα του έγινε η πρώτη καλλιέργεια καπνού στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με τους ιστορικούς πέθανε στις Βρυξέλλες το 1906.

Τα παραπάνω στοιχεία συγκεντρώθηκαν από τα αρχεία των εφημερίδων «Μακεδονία», «7 ημέρες της Καθημερινής», το περιοδικό «Μακεδονική ζωή» και το αρχείο του Μιχάλη Τρεμόπουλου, Νομαρχιακού συμβούλου που τον ευχαριστούμε για την προσφορά του.

